

РЕШЕНИЕ

№ 545

гр. София, 22.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, VII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 20.10.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Георги Терзиев

ЧЛЕНОВЕ: Виржиния Петрова

Пенка Велинова

при участието на секретаря Антонина Митева и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **5158** по описа за **2023** година докладвано от съдия Пенка Велинова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285, ал.1 от ЗИНЗС.

Образувано е по касационни жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ чрез юрк. Д. М. срещу Решение № 21043/30.03.2023г. на АССГ, 6 – ти състав, по адм. дело № 6363/2022г., с което касаторът е осъден да заплати на Н. Д. С., обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 800 лв., вследствие неизпълнение на задължението за индивидуална работа по плана на присъдата му.

В жалбата се съдържат доводи за неправилност на съдебното решение, поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на административно – производствените правила и необоснованост в частта, в която ГДИН е осъдена да заплати обезщетение за неимуществени вреди на Н. С.. Иска се отмяната му в посочената част. Претендират се разноски за юрисконсултско възнаграждение.

С представен отговор на касационната жалба от ответника по касация Н. Д. С., се изразява становище, че същата е изцяло неоснователна. В тази връзка се излагат подробни аргументи. Иска се съдът да потвърди решението в обжалваната му част. Претендират се разноски.

В съдебно заседание касаторът ГДИН не изпраща представител. С постъпила молба от 19.10.2023г. чрез юрк. Д. М. заема становище по хода на делото, поддържа подадената касационна жалба. Претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар.

Ответникът Н. С. не се явява и не се представлява. С молба от 20.10.2023г. заема становище по хода на делото, оспорва касационната жалба. Претендира разноси по реда на чл. 38, ал. 2 от ЗА.

Представителят на Софийска градска прокуратура счита подадената касационна жалба за неоснователна.

Административен съд София - град, VII касационен състав като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 АПК от надлежна страна, за която обжалваната част от съдебното решение е неблагоприятна, поради което е допустима. Разгледани по същество, касационната инстанция счита жалбата на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за неоснователна.

Производството пред Административен съд София-град е образувано по искова молба на Н. Д. С. срещу ГДИН за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в общ размер на 10000 лв., претърпени в периода от 18.06.2020 г. до 20.06.2021 г., за който се твърди, че са настъпили в резултат на незаконосъобразни бездействия на служители на ответната страна.

В исковата молба се твърдят нарушения на правата на ответника, гарантирани от чл.1 и чл.2 от ЕКЗПЧ, тъй като служителите на ответника ИСДВР не работели с него относно превъзпитание, ресоциализация и интеграция в обществото, вследствие на което отказвали да свалят режима му от „строг“ на „общ“ с мотив, че още е рано, а също и че не е изпълнил „прогресивната система“, която счита, че не се използва в българските затвори; лишавали го от правото му да ползва отпуск (гарнизон) при положение на законови основания за това, по този начин му нарушавали правото за условно предсрочно освобождаване/УПО/, тъй като давали становище, че има още по какво да работят с него, а не правели нищо. С. твърди, че е ненаказван, има две предложения от прекия му началник на работното му място и е награждаван, спазва вътрешния ред в СЦЗ, но нищо не се променяло с плана на присъдата му. От бездействията на ръководството на СЦЗ – С., С. се чувствал психически отпаднал, в депресия, изпитвал страх и безнадеждност и отчаяние, защото осъзнавал, че срещу него се действа незаконосъобразно от служителите на ГД „ИН“ - да му вредят с бездействието и неспазването на ЗИНЗС.

С оглед обстоятелствата, изложени в исковата молба, становищата и исканията на страните в хода на делото, след приложението на чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС, съдът е събрал относимите към предмета на спора доказателства. Със събирането им решаващият съд е изяснил фактическата обстановка, като въз основа на установените по делото факти, при обсъждане доводите на страните е направил своите правни изводи.

С обжалваното решение съдът е уважил частично исковата претенция в размер от 800 лева и е отхвърлил иска до пълния предявен размер от 10 000 лева. За да постанови този резултат, съдът е приел, че при съвкупна преценка на всички установени факти е налице бездействие от страна на ответника по отношение на индивидуалната работа с ищеца. Счел е, че вследствие на липсата на индивидуална работа с ищеца се е стигнало до извод, че целите и задачите за поправяне и превъзпитание все още не са постигнати, последиците са свързани с това, че същият не преминава нататък по т.нар.прогресивна програма и е лишен от възможност да облекчи режима си и да получи отпуск. Заклучил е, че липсата на доказателства за провеждане на каквито и да било срещи и разговори с него относно (т.1 от индивидуалния план на

присъдата) е довело не само до нарушаване на неговото достойнство, предизвикало е безпомощност, гняв, тъга, но и до демотивация и отказът му от по-нататъшна работа с него по ресоциализацията му.

Съдът е установил от фактическа страна следното:

Ишецът С. е изтърпявал наказание лишаване от свобода в размер на 3 години с начало на наказанието 29.06.2020 г. и първоначално постановен строг режим, постъпил е в Затвора [населено място], като е преведен от Затвора–гр.П. за доизтърпяване на наказанието на 04.08.2020 г. и от тази дата е разпределен във 2-ра група, където е пребивавал до освобождаването му. Назначен е на работа със Заповед № 99,100/31.03.2021 г. като портиер-чистач промишлена зона и се е справял с възложените му задачи, в затворническата общност контактувал с ограничен кръг хора, комуникативен, неконфликтен, пластичен във взаимоотношенията си, не са констатирани зависимости към алкохол и наркотични вещества, проявява уважение към пенитенциарния персонал и зачитане на авторитета в лицето на служителите, спазвал е ЗИНЗС и установения ред, и няма констатирани дисциплинарни нарушения, награждаван е, но не е наказван, а при първоначално изготвената оценка на риска от рецидив са отчетени средни стойности-64 т., като на 17.06.2021 година при проведен разговор с ИСДВР- Ч. относно плана на присъдата, същият писмено е заявил, че не желае да се работи повече с него и като причина е изтъкнал, че администрацията на затвора си работи по вътрешни правила и няма смисъл да се бори за режим и условно предсрочно освобождаване.

В приложения Доклад от ИСДВР- Ч., изготвен на 03.08.2021г., в частта му Прогноза за личността, се посочва, че провежданата корекционна работа с осъдения до момента, не установява промяна по отношение на риска от вреди за обществото, който остава в средните стойности, като се дефинира с оглед характера и тежестта на извършеното деяние, не е работил на външни обекти и не получавал награда – домашен отпуск, не е преминал все още етапите на „прогресивната система“, не е преместен в затворническо заведение от открит тип на общ или лек режим. Независимо, че в делото на лишения от свобода С. се съдържат доказателства за положен труд по време на изтърпяване на присъдата, както и награждавания, доброто му поведение е определено като формално спазването на режима, каквото е законово дължимо от лишения от свобода. Прието е, че стойностите към риска са 64 точки и не са редуцирани, както и че има фиксирани проблемни зони, по които да се работи.

Описаните факти са правилно установени от проверяваната съдебна инстанция и се подкрепят от писмените доказателства от досието на С..

В допълнение към тях, от показанията на свидетеля Д. се установява, че е пребивавал заедно със С. във затвора, че се него не са били извършвани индивидуални рехабилитационни срещи по време на изтърпяване на присъдата и че С. е бил обиден и се чувствал унижен и обезсърчен от това отношение, което споделили със свидетеля.

При така установените факти, настоящият съдебен състав намира жалбата за неоснователна, по следните съображения: Съобразно разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация

без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Съгласно чл. 284, ал. 1 и 2 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от същия закон. Предявеният иск пред АССГ е осъдителен и с него се цели обезщетяване на лишения от свобода вследствие на претърпени от него неимуществени вреди в резултат на нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС и отговорността на държавата се ангажира при доказано подлагане на посочените в разпоредбата основания.

За квалифицирането на едно бездействие като незаконосъобразно е необходимо да бъде установено неизпълнение на фактическо действие от страна на административен орган или длъжностно лице от администрацията, като е необходимо да съществува нормативно установено задължение за изпълнение на това действие. В случаите по чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС съдът взема предвид кумулативното въздействие върху лицето на условията, в които се е изтърпявало наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, продължителността, както и други обстоятелства, които имат значение за правилното решаване на спора. Установяването на посочените от законодателя обстоятелства в чл. 3 от ЗИНЗС води до ангажиране на отговорността на държавата. ГДИН е този, който следва да докаже, че изнесените в исковата молба обстоятелства не кореспондират на действителността с всички допустими доказателства и доказателствени средства.

В случая изнесените от ищеца факти, въз основа на които е частично уважен искът от ответника се установяват по делото.

Съгласно чл. 40 от ЗИНЗС, наказанието лишаване от свобода се изпълнява чрез настаняване на осъдените в определени места за лишаване от свобода и подлагането им на поправително въздействие, което се осъществява чрез осигуряване на условия за поддържане на физическото и психическото здраве и за уважаване на човешкото достойнство на осъдените, реализиране на включените в съдържанието на наказанието ограничения, ограничаване на отрицателните последици от действието на присъдата и вредното влияние на средата на осъдените, осигуряване на условия за упражняване правата на осъдените, организиране на трудови, възпитателни, образователни, спортни и други дейности.

Според чл. 152 от ЗИНЗС, социалната дейност и възпитателната работа са основни средства за ресоциализация на лишените от свобода и са насочени към подпомагане на личностната промяна на осъдените и изграждане на умения и способности за законосъобразен начин на живот в обществото. Социалната дейност и възпитателната работа в местата за лишаване от свобода включват диагностична и индивидуална корекционна дейност, програми за въздействие, за намаляване на риска от рецидив и риска от вреди, образование, обучение и квалификация на лишените от свобода, творчески, културни и спортни дейности и религиозна подкрепа. С лишените от свобода се осъществява групова и индивидуална социална дейност и възпитателна работа(чл. 152, ал. 3 от ЗИНЗС).

Изготвянето на оценка на риска и на план за изпълнение на присъдата е уредено в разпоредбите на ЗИНЗС и детайлизирано в ППЗИНЗС. При постъпване в затвора се изготвя първоначална оценка на риска (чл. 154 ЗИНЗС). Съгласно чл. 155 ЗИНЗС оценката на риск от рецидив и вреди на осъдения се променя в зависимост от

поведението на лишения от свобода. Съгласно чл. 130 ППЗИНЗС последваща цялостна оценка на риска се извършва веднъж годишно, като резултатите се включват в текущия доклад на осъдения по чл. 129, ал. 7 ППЗИНЗС.

Относно плана за изпълнение на присъдата регламентацията се съдържа в чл. 156 ЗИНЗС, която разпоредба урежда изготвянето на първоначалния план за изпълнение на присъдата. Препланирането е уредено в чл. 129, ал. 4 ППЗИНЗС, според която разпоредба същото се извършва въз основа на срока на наказанието и настъпилите промени в хода на поправителното въздействие. Липсва правна регламентация относно времевите периоди, през които се прави препланиране, но доколкото същото е обусловено от оценката на риска и настъпилите промени, съдът приема, че препланиране на присъдата следва да бъде извършвано при промяна на резултатите от оценката на риска.

Чл. 157 от ЗИНЗС предвижда, че специализираните програми за индивидуална и групова работа се реализират от инспекторите по социална дейност и възпитателна работа съвместно със служителите от останалите направления на дейност, доброволци и външни експерти с подходяща подготовка и имат за цел мотивиране и насърчаване на законосъобразно поведение, повишаване на социалната компетентност и изграждане на поведенчески умения, преодоляване на зависимости. Участието на осъдените в специализирани програми е доброволно, като сътрудничеството им в процеса на ресоциализация се насърчава (чл. 157, ал. 3 ЗИНЗС). Специализираните програми за индивидуална и групова работа се утвърждават от главния директор на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" (чл. 157, ал. 4 ЗИНЗС).

Според чл. 158 от ЗИНЗС индивидуалната работа с осъдените включва информиране относно правния и социалния статус и възможностите за облекчаване на условията за изтърпяване на наказанието, подпомагане за решаване на проблемни ситуации и изграждане на умения за преодоляване на трудности, насочване и посредничество към външни организации за решаване на конкретни проблеми и мотивиране към активно участие и сътрудничество в подготовката за живот на свобода.

Оплакванията на С. са, че въпреки доброто му поведение, с него не е провеждана индивидуална рехабилитационно-възпитателна работа. С. е оценил като унижително това отношение и твърди, че то го е демотивирало да полага усилия и да участва в плана за изпълнение на присъдата и предвидените програми за въздействия. Установено е, че след първоначалното психологични изследване и оценка на риска е направената последваща оценка на риска, приела, че липсва намаление в първоначално приетият резултат от 64 т. Като отрицателно е оценено липсата на критично отношение в С. към извършеното престъпление. Това е мотивирало администрацията на затвора да не подкрепи исканията му за предсрочно освобождаване, както не е позволило замяна на режим му с по-лек..

При така очертаната правна регламентация и описаните факти, касационната инстанция приема, че в настоящия случай е налице твърдяното незаконосъобразно бездействие от страна на служителите от затворническата администрация през визирания в искането период. Действително, от приложените по делото доказателства се установи, че е налице изготвен план за изпълнение на присъдата, връчен на С. срещу подпис на 24.07.2020г., както и препланиране от 02.08.2021, налице е психологическо заключение от 08.07.2020г., доклади за отчетена работа по присъдата – първоначален от 24.07.2020г. и последващ от 02.08.2021г., изготвени от началник сектор „СДВР“ и инспектор СДВР и докладна записка за резултатите, които

са постигнати при изтърпяване на присъдата, включваща и предложения за поощряване на лишения от свобода, поради отговорно отношение към поставените му задачи от 12.03.2021г. Налице са доказателства, че в затвора са организирани и различни прояви, в които затворниците са участвали – турнир по белот, курс по компютърна грамотност, конкурс за есе или друга творба, участие в срещи на Католическата Църква. Налице са данни, че С. е участвал в едно от тях - турнира по белот. Няма представени доказателства, че С. е имал желание да се включи в някое от другите мероприятия, но необосновано му е било отказано. Представени са данни и за това, че са предприети действия за поправяне, чрез предоставяне на възможност за полагане на труд. Т.е. налице са данни за изпълнение на голяма част от мероприятията, включени в плана за изпълнение на присъдата.

В същото време, съдът намира оплакването на ответника по касацията относно това, че спрямо него не е била извършвана индивидуална възпитателно-корекционна работа, целяща промяна на отношението му към престъплението и създаване на нагласи за законосъобразно поведение, чрез провеждане на индивидуални консултации, по т. 1 от плана за изпълнение на присъдата, за доказано. Доказателствата по делото сочат, че на С. е изготвен план за изпълнение на присъдата. Определени са задачи, включващи индивидуални разговори и беседи, същият е следвало да има организирани срещи в кабинета на ИСДВР, насочени към постигане на конкретни цели, свързани с преосмисляне на конкретното престъпление и формиране на нагласи за законосъобразен начин на живот, които имат отношение към оценката на риска. Тя от друга страна засяга възможността едно лице да бъде предсрочно освободено или да бъде заменен режима му с по-лек, както и възможността за ресоциализация след освобождаването му от затвора.

По делото ответникът не доказва С. да е участвал в подобни индивидуални срещи или да са му предлагани такива и да ги е отказал в периода, за който искът е уважен – 29.06.2020г.- 20.06.2021г. Има данни, че през юни 2021г. той е отказал участие в плана за изпълнение на присъдата, но от изтъкнатите в писмения документ мотиви - че администрацията на затвора си работи по свои правила и няма смисъл да се бори за режим и УПО, се потвърждава заявеното в разпита на свидетеля Д. - за убеждението в С., че администрацията на затвора действа избирателно по отношение индивидуалната работа със затворниците. Данните по делото водят до извод, че индивидуална работа по т. 1 от плана за изпълнение на присъдата не е извършвана в периода, за който искът е уважен – 29.06.2020г.- 20.06.2021г. Това се е отразило на последващата оценка на риска и независимо от доброто поведение на С. в затвора, липсата на промяна на нагласите му по отношение на престъплението е довело до резултат идентичен с първоначалния. Кое е в нарушение на правото на осъдения да получи индивидуални възпитателни мерки, в съответствие с изискванията на чл. 157, ал. 1 от ЗИНЗС и плана за изпълнение на присъдата.

С разпита на свидетеля е установено, че от това нарушение С. е претърпял вреди. Той е приел, че се касае за лично и избирателно отношение към него от страна на администрацията на затвора и е изпитвал чувство на унижение, гняв и разочарование. Те е доказани са както основанието на иска, така и вредите. За описаните вреди, които са от неимуществен характер, съдът е изложил надлежни мотиви, които настоящата инстанция споделя. Стойността на обезщетението съответства на характера, продължителността и размера им и няма основание за тяхното намаление.

При така изложените съображения, процесното решение на съда в частта, в която е

предмет на касационната проверка – в която е уважен искът на Н. С. за сумата от 800лв. – обезщетение за неимуществени вреди, вследствие неизпълнение на задължението на ГДИН за организиране и провеждане на индивидуална работа по т. 1 на плана за изпълнение на присъдата му, в периода от 29.06.2020г. до 20.06.2021г., като правилно и законосъобразно, следва да бъде потвърдено.

В останалата – отхвърлителна част, решението не е обжалвано и е влязло в сила.

Решението е правилно и в частта на разноските. Предвид частичното уважаване на иска ГДИН, дължи заплащане на разноските за държавна такса, платени от С., както и част от дължимото адвокатско възнаграждение за оказаната от адв. Ю. безплатна правна помощ, съразмерно на уважената част на иска. При материален интерес на делото в проверяваната инстанция от 10 000лв., дължимото адвокатско възнаграждение, съответно на уважената част на иска, е изчислено правилно.

С оглед изхода на спора и своевременното отправено искане от ответника по касация в полза на адв. Ю., който е оказал безплатна правна помощ на С., следва да се присъдят разноски за адвокатско възнаграждение в настоящата инстанция, изчислени върху материален интерес от 800лв., по чл. 38, ал. 2, т. 2 от ЗА, вр. чл. 8, ал. 1, вр. чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 9 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в размер на 400 лева.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

Потвърждава Решение № 2104/30.03.2023г. по описа на АССГ, 6 – ти състав, по адм. дело № 6363/2022г., в обжалваната част, в която Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ е осъдена да заплати на Н. Д. С., ЕГН [ЕГН], обезщетение за неимуществени вреди, в размер на 800 лв., за неизпълнение на задължението за индивидуална работа по плана за изпълнение на присъдата му, за периода от 29.06.2020г. до 20.06.2021г., както и на присъдените разноски.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ [населено място] да заплати на адв. И. Ю. от САК, адрес: [населено място], [улица], вх. Б, адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.